

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ЗАТВЕРДЖУЮ
голова приймальної комісії
Андрій КРАСНОЖОН
квітня 2024 року

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ РІВНЕМ «МАГІСТР»
(на основі НРК6 та НРК7)

Спеціальність: 053 Психологія
ОПП: «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Одеса 2024

Пояснювальна записка

Підготовка абітурієнтів у Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Університеті Ушинського) здійснюється згідно з Законами України: «Про вищу освіту», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту»; Указом Президента України від 03 червня 1994 року №271 «Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Республіки Білорусь і адміністративно-територіальними одиницями Республіки Молдова» (крім вступників з республіки Білорусь); постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2018 р. №729 «Питання здобуття вищої освіти деякими категоріями осіб»; Правилами прийому до Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» у 2024 році.

Абітурієнти зараховуються до Університету Ушинського на конкурсній основі за результатами вступних випробувань у формі тестування. Програма вступного екзамену для отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» спеціалізацією «Клінічна та реабілітаційна психологія» містить базові розділи дисципліни «Психологія», які входять до основного змісту Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми та освітньо-кваліфікаційної характеристика фахівця, навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 053 Психологія, затвердженого Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», відповідних навчальних програм.

Програма вступного екзамену розроблена для абітурієнтів, які вступають на навчання за спеціальністю 053 Психологія, завершили навчання та здобули диплом «спеціаліста» і «магістра».

Мета вступного іспиту – відбір абітурієнтів для навчання та здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 053 Психологія.

Вступний екзамен є формою перевірки готовності майбутніх магістрантів до виконання своїх професійних функцій і вирішення комплексу психологічних, дослідницьких завдань у сфері сучасної психології. Випробування дозволяє визначити рівень теоретичної і практичної готовності майбутніх магістрантів психології до засвоєння знань, умінь та навиків, спрямованих на вирішення широкого комплексу діагностичних, коректувальних, консультативних, науково-дослідних завдань у професійній сфері клінічного психолога, психолога-реабітолога.

Абітурієнт повинен мати уявлення про предмет, завдання та методи психології; про особистість, міжособистісні взаємини, спілкування, діяльність; мати загальні поняття про індивіда, індивідуальність; про психічні пізнавальні та емоційно-вольові процеси; про психічні стани та властивості особистості тощо.

Вступний екзамен проводиться у формі письмового випробування та містить 30

тестових завдань за такими розділами:

- вступ до психології;
- когнітивна сфера особистості;
- емоційно-вольова сфера особистості;
- основні властивості особистості;

*Абітурієнти, які отримали диплом «спеціаліста», «магістра» і бажають вступити до магістратури зі спеціальності 053 Психологія спеціалізації «Клінічна та реабілітаційна психологія» та знаходяться за кордоном або на тимчасового окупованих і особливо небезпечних територіях (Донецька, Луганська, Запорізька, Миколаївська, Харківська, Херсонська), мають підтвердити цю інформацію.

Вимоги до абітурієнтів на фаховому вступному випробуванні для отримання ступеня вищої освіти магістра зі спеціальності 053 Психологія

Абітурієнти, які вступають на навчання за спеціальністю 053 Психологія для навчання та здобуття освітнього ступеня магістра, **мають мати:**

1. Знання про основні завдання, поняття, методи, принципи і категорії психологічної науки. Загальна характеристика психології як науки.

Психологія як наука про закономірності розвитку і проявів психічних явищ та їх механізми. Психіка як предмет психології. Структура психіки. Психічні пізнавальні процеси: відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, уява, мовлення, увага. Емоційно-вольові процеси; почуття, емоції, воля. Психічні стани: стійкий інтерес, творче піднесення, сумнів, пригніченість та інші. Властивості особистості: спрямованість, темперамент, характер, здібності. Загальні завдання психологічної науки. Місце психології в системі наук. Диференціація психології на окремі наукові галузі (загальна, вікова, порівняльна, спеціальна, психологія праці, соціальна психологія, зоопсихологія та інші). Зв'язок психології з іншими науками. Школи, концепції, напрямки у психології (біхевіоризм, психоаналіз, гештальтпсихологія, гуманістична психологія та інші).

Загальнонаукові методи. Методи психологічного дослідження. Поняття про спостереження та експеримент (лабораторний та природний) як основні методи психології. Допоміжні методи: методи опитування (анкетування, інтерв'ювання, бесіда), тестовий метод, аналіз продуктів діяльності та інші. Самоспостереження.

2. Знання про особистість, міжособистісні стосунки, діяльність.

Загальне поняття про особистість. Поняття індивід, особистість, індивідуальність. Спрямованість особистості. Основні форми спрямованості особистості. Потреби, види потреб: за походженням (первинні, вторинні), за характером задоволення (матеріальні, соціальні, духовні). Мотиви. Неусвідомлені мотиви. Установки, потяги. Усвідомлені мотиви. Цілі. Інтереси. Ідеалита переконання. Світогляд особистості. Формування та розвиток особистості. Психологічні особливості дитини в дошкільному віці, молодшому шкільному віці, підлітковому віці, періоді раннього юнацтва. Суспільна природа особистості. Роль навчання та виховання в процесі формування особистості. Роль спілкування. Соціалізація особистості.

3. Знання про соціальні групи; міжособистісні взаємини. Класифікація груп: за взаємозв'язком (реальні та умовні); за розміром (великі, малі, мікрогрупи); за суспільним статусом (формальні, неформальні); за рівнем розвитку (групи низького рівня розвитку, групи високого рівня розвитку – колективи); за значимістю (референтні та групи членства) та інші. Поняття про міжособистісні взаємини. Ділові та особистісні взаємини. Соціально - психологічний клімат. Психологічне

сумісництво. Конфлікти. Особистість та колектив. Проблема конформізму-нонконформізму; толерантності (етнічної, комунікативної) - ксенофобії. Загальне уявлення про спілкування. Вербальна та невербальна комунікації. Умови ефективного спілкування.

Загальне поняття про активність та діяльність. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Мотиви та цілі діяльності. Види дій: практичні та розумові. Етапи діяльності: етап постановки цілі; етап планування роботи; етап виконання, здійснення діяльності та поточного контролю; етап перевірки результатів, виправлення помилок; етап співставлення отриманих результатів з запланованими; етап підведення підсумків роботи та її оцінки. Основні види діяльності: праця, навчання, гра. Рівні засвоєння діяльності: вміння, навички, звички.

4. Знання про когнітивну сферу особистості.

Загальне поняття про увагу. Види уваги (мимовільна, довільна, післядовільна). Властивості уваги (об'єм, стійкість, зосередженість, переключення, розподіл). Уважність як властивість особистості. Неуважність, її причини.

Поняття про відчуття. Класифікація та види відчуттів: залежно від контакту рецептора з подразником (дистанційні – зорові, слухові, нюхові; контактні – кінестетичні, дотикові, смакові, органічні); залежно від розміщення рецептора (інтероцептивні – органічні; екстероцептивні – зорові, слухові, дотикові, нюхові; пропріоцептивні).

Поняття про сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Класифікація та види сприймання: за провідним аналізатором (зорове, слухове, дотикове, смакове); за наявністю мети та вольового зусилля (довільне, мимовільне). Сприймання часу, руху, простору, сприймання людини людиною;

Поняття про пам'ять. Класифікація та види пам'яті: за об'єктом запам'ятовування (образна, словесно – логічна, рухова, емоційна); за ступенем вольової регуляції (мимовільна, довільна); за тривалістю збереження інформації у пам'яті (миттєва, короткочасна, оперативна, довгочасна, генетична). Типи пам'яті (наочно-образний, словесно-логічний, гармонійний; зоровий, слуховий, руховий, змішаний). Продуктивність пам'яті: швидкість запам'ятовування, об'єм запам'ятовування, точність відтворення, довготривалість збереження.

Мислення і мовлення. Поняття про мислення. Розумові операції (аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення). Логічні форми мислення як продукти розумового процесу (поняття, судження, умовиводи). Процес розв'язання розумових завдань. Види мислення: за формою (наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне), за характером розв'язування задач (теоретичне, практичне), за ступенем новизни і оригінальності (репродуктивне, продуктивне). Якості розуму: самостійність, критичність, глибина, гнучкість, широта, швидкість. Поняття про мовлення. Єдність мислення та мовлення. Види мовлення (зовнішнє, внутрішнє; усне, писемне; діалогічне, монологічне).

Уява. Поняття про уяву. Види уяви: залежно від мети (мимовільна, довільна), залежно від характеру (творча, репродуктивна). Мрія як образ бажаного майбутнього.

5. Знання про емоційно-вольову сферу особистості.

Загальне поняття про емоції та почуття. Вплив емоцій на людину. Особливості емоцій: позитивні, негативні; стеничні, астенічні. Інтенсивність та стійкість емоцій. Настрій, афект, пристрасть, стрес. Види почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні.

Поняття про волю. Воля як вища психічна функція. Вольова регуляція поведінки. Етапи вольових дій: підготовчий (мета і прагнення до її досягнення, можливості і мотиви, боротьба мотивів і вибір, рішення), виконавчий (здійснення рішення). Вольові якості особистості (цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка, рішучість, наполегливість, організованість, дисциплінованість, сміливість).

6. Знання про основні властивості особистості

Темперамент. Поняття про темперамент. Характеристика типів темпераментів (сангвінічний темперамент, флегматичний темперамент, холеричний темперамент, меланхолічний темперамент). Роль темпераменту в праці та навчанні. Темперамент та проблеми виховання.

Характер. Поняття про характер. Риси характеру: риси характеру, що виражають ставлення до суспільства, колективу, інших людей; риси характеру, що виражають ставлення до праці; риси характеру, що виражають ставлення людини до самої себе; риси характеру, що виражають ставлення людини до речей. Вольові риси характеру. Формування характеру.

Здібності. Поняття про здібності. Задатки як природні передумови здібностей. Якісна та кількісна характеристика здібностей. Види здібностей (загальні, спеціальні). Рівні здібностей: здібності, талант, геніальність.

Зразки тестових завдань

1. Психологія має предметом вивчення:

- А) закономірності розвитку психічних явищ;
- Б) свідомість людини;
- В) психічні процеси;
- Г) психічну діяльність людини.

2. Перші уявлення про душу належать античному філософу:

- А) Сократу;
- Б) Платону;
- В) Арістотелю;
- Г) Геракліту.

3. До якого виду психічного процесу відносять таку властивість як синестезія?

- А) мислення;
- Б) сприймання;
- В) відчуття;
- Г) увага.

4. Який пізнавальний процес забезпечує відображення мозком властивостей предметів чи явищ в цілому?

- А) відчуття;
- Б) сприймання;
- В) пам'ять;
- Г) мислення.

5. Який пізнавальний процес забезпечує опосередковане відображення мозком предметів чи явищ?

- А) відчуття;
- Б) сприймання;
- В) пам'ять;
- Г) мислення.

6. Розвиток психіки людини – це чергування нестабільних періодів у її житті. Так чи ні?

- А) Так;
- Б) Ні;
- В) Немає правильної відповіді;
- Г) Залежно від життєвої ситуації.

7. Із запропонованих відповідей виберіть найбільш повну та правильну. Вивчення психіки в онтогенезі – це:

- А) вивчення психіки на різних етапах психічного розвитку людини від народження до старості;
- Б) вивчення історичного розвитку людської спільноти;
- В) вивчення психіки в розвитку;
- Г) вивчення психіки на різних етапах еволюції тваринного світу від найпростіших до людини.

8. Особистість - це:

- А) новонароджена дитина;
- Б) немовля до 1 року;
- В) дитина, вік якої 5 років;
- Г) розумово відстала людина.

9. Характеристика нервової системи за І. Павловим:

- А) інтровертованість;
- Б) рухливість;
- В) адаптаційність;
- Г) екстравертованість.

10. Холерик - це:

- А) рухливий, слабкий, невтриманий, врівноважений, активний;
- Б) сильний, активний, неврівноважений, екстраверт;
- В) сильний, рухливий, активний, врівноважений, інтроверт;
- Г) рухливий, активний, врівноважений, екстраверт

**Критерії оцінювання
фахового вступного випробування з психології
для отримання ступеня вищої освіти магістра**

Фахове вступне випробування – тестування оцінюється за наступними критеріями (див. табл. 1.). Сумарна кількість балів складає рейтинг. Найвищий рейтинг – 200 балів. Мінімальний прохідний бал – 100.

Таблиця 1

**Таблиця відповідності результатів фахового вступного випробування
з психології значенням 200-бальної шкали
Бали (30 тестів)**

Кількість правильних відповідей	Бал	Кількість правильних відповідей	Бал
0-3	не складено	17	146
4	100	18	150
5	103	19	154
6	106	20	158
7	109	21	162
8	111	22	168
9	114	23	172
10	118	24	176
11	122	25	180
12	126	26	184
13	130	27	188
14	134	28	192
15	138	29	196
16	142	30	200

ЛІТЕРАТУРА
до програми фахового вступного випробування
для отримання ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю 053 Психологія спеціалізацією «Клінічна та
реабілітаційна психологія»

Основна література

1. Колобич О. П. Загальна психологія: навчально-методичний посібник. Львів: Растр-7, 2020. 172 с.
2. Максименко С.Д. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 272 с.
3. Москалець В. П. Загальна психологія. Київ: Ліра, 2020. 564 с.
4. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
5. Скрипченко О.В., Долинська Л.В., Огороднійчук З.В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2022. 464 с.

Додаткова література

1. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції (частина І). Тернопіль: вид-во ТНТУ імені І. Пулюя, 2022. 100 с.
2. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Київ: Центр навч. літератури, 2020. 388 с.
3. Ільїна Н. Загальна психологія: в екзаменаційних питаннях і відповідях. Київ: Університетська книга, 2020. 239 с.
4. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія та практикум. Київ: Університетська книга, 2021. 352 с.
5. М'ясоїд П.А. Задачі з курсу загальної психології. 2-е видання. Київ: Вища школа, 2020. 183 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2020. 688 с.
7. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
8. Сергеєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 2-е видання. 296 с.
9. Столяренко О.В. Психологія особистості: навч. посібник. 2-е видання. Київ : Центр навчальної літератури, 2023. 280 с